

Om den

diakonale tjenesten

AV MARIE GRIMSTAD

Nesten all virksomhet i kirken har diakonale dimensjoner i og med at diakonien berører livet, fra vugge til grav.

Den diakonale tjenesten i Den norske kirke 2010

Diakoni blir i Den norske kirke definert som kirken **omsorgstjeneste**. I mediene kan vi få et bilde av hva kirken gjør for hjemløse, rusmisbrukere eller kan bety i tider av sorg og ensomhet. Vi kan også se kirkens kamp for rettferdighet i utviklingsland gjennom innsamlingsaksjoner, misjonsprosjekter og aktiviteter for et bedre klima. Diakoni blir i dag **definert gjennom fire bærebjelker i følge plan for diakoni Den Norske Kirke 2008;**

- nestekjærlighet
- inkluderende fellesskap
- kamp for rettferdighet
- vern om skaperverket

Diakoni er ikke noen egen virksomhet i den forstand som f.eks. konfirmantundervisning eller barnekor. Diakoni er heller en kvalitet i konfirmantundervisningen eller barnekorets virksomhet. Diakonien skal virke for å avdekke mangler som hindrer eller gjør det vanskeligere for noen å delta i samfunnet og i kirkens liv, som f.eks. fattigdom, ensomhet, fysiske hinder, sykdom eller alder. Der kommer stadig nye «hull», nye utfordringer, noe som gjør at de diakonale dimensjonene ved å være kirke, og stå opp for den svake, er i stadig forandring.

Den diakonale tjenesten kan bli en del av den ordinerte tjenesten i fremtidens kirke

Kirkemøtet har i flere år utredet om den diakonale tjenesten skal være en del av den ordinerte tjenesten i Den Norske Kirke, en del av embetet. I andre land er den det. I forbindelse med de ulike reformene som pågår i kirken, kommer det til å avklares etter hvert. Uansett utgang av den beslutningen viser erfaring fra kirker i andre land, at der omsorg og diakonal bevissthet prioriteres, står det sterkere både i kirkens indre liv og i befolkningens bevissthet. Et eksempel er Finland, hvor andelen barn og unge som blir værende i kirken, er stor.

Den diakonale tjenesten i gudstjenesten

Den diakonale tjenesten er en del av vårt gudstje-

neliv. Diakoniens nærvær eller fravær i en gudstjeneste kan merkes i former, valg av musikk, tekster og hvilke temaer det blir prekt over. Diakonien strever etter bakkekontakt med menighetens hverdagsliv, slik at søndagens gudstjeneste både i form og innhold kan gjenspeile menighetens behov og være til oppbyggelse og hjelp i livet.

Den diakonale tjenesten i Blaker, Frogner og Sørums sogn – en del av å være menighet

I år 2010 kommer vi som menigheter i Sørums kommune til å lære mer om hva diakoni er og praktisere mer. Vi har midler fra Kirkens OVF-midler for å utvikle og bygge den diakonale funksjonen. Lenger frem i teksten er de områdene av diakonien vi enten har i dag eller tenker å forbedre. Til dette trenger vi deg. Etter hvert som vi arbeider oss gjennom våre sorger og gleder i livet, har vi noe å gi til andre. Dersom du har litt tid til overs for diakonal virksomhet, er du velkommen til å ta kontakt med oss på kirkekontoret. ■

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste, som plikter å stå opp for de som lider.

diakoni

Den diakonale tjenesten i historisk perspektiv

De første diakonene

De første diakonene finner man i Apostelgjerningene (Apg) 6. Scenen som utspiller seg i denne teksten, beskriver de gresktalende enkene som ikke fikk sine behov tilgodesett ved matutdelingen – rundt bordene. Kanskje var det språkproblemer – jødene snakket arameisk – kanskje var der et savn etter å bli inkludert på samme måte som de innfødte. Særlig utsatt og i behov for felles goder var, i følge Jesus, enker, faderløse og innvandrere.

På den tid vokste menighetene og for de 12 apostlene som var satt som ledere strakk ikke tiden til både til å evangelisere med ord, bygge menighet og ta seg av den på en tilfredsstillende måte. De var kloke nok til å se nødvendigheten av delegering av forvalteransvaret. Dette sees ofte på som opprinnelsen til den tjenesten som kalles «bordets tjeneste» og de som ble delegert denne viktige oppgaven kaller man de første diakonene. Tjenesten var viktig, siden menigheten eide alt felles. Bordets tjeneste var å forvalte felles goder, til beste for hele menigheten. I tillegg var måltidet et viktig møtested som ga rom til fellesskap, samtaler og informasjonsutbytte. Dette var informasjon som medlemmer med andre språk ikke fikk, dersom ingen oversatte for dem. I moderne språk og tid kan vi snakke om flyktningsguider, om hjelp til selvhjelp og om betydningen av integrering i samfunnet.

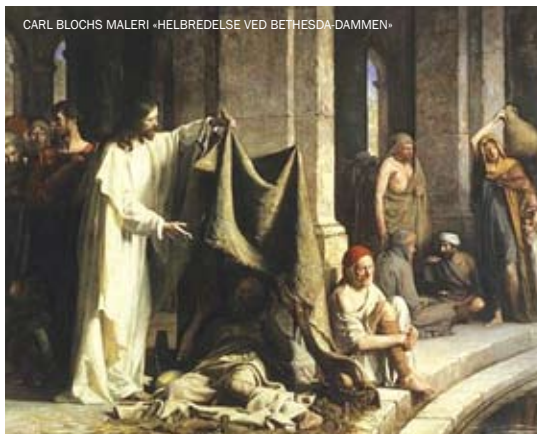
Den diakonale tjenesten i maktens kirke

Etter hvert som kirken fikk mer makt fungerte diakonene mer som administrerende ledere under biskopene flere steder i verden. Under den perioden som kirken var en del av et økonomisk og politisk maktapparat, var kanskje ikke den tjenende kirken et prioritert tema på kirkemøter. På midten av 1800-tallet møtte kirken seg selv i døren. Den menneskelige nøden var mange steder så stor, at den ble en større og større utfordring for samfunn i Europa og andre steder. I denne tiden vokste industrialismen frem samtidig som det var dårlige kår på landsbygdene (det var uår og dårlig med mat). I Norge vokste f.eks fabrikkene langs Akerselva frem i denne perioden. Mennesker var nødt til å flytte fra sine kjente omgivelser i bondesamfunn, til byer for å unngå fattigdom. For mange ble livet ikke bedre, for der var ikke nok arbeid for alle. Lange arbeidsdager med dårlig betaling og lite sosialt nettverk gjorde det vanskelig å kunne sørge for omsorgen til barna, de syke og gamle. Mange steder engasjerte kristne seg i direkte nødsrettet arbeid for å hjelpe til med den til ti-

der umenneskelige livssituasjonen mange hadde. Det var dessverre ikke alltid den offisielle kirken så dette med fattighjelp og forkynnelse til disse utsatte menneskene, som sin oppgave. Mange steder i Europa ble det brudd mellom statskirkene og de engasjerte kristne, som valgte å danne egne trossamfunn. I Norge ledet ikke utviklingen til brudd, men det var ikke statskirken som drev kampen for rettferdighet for de fattige i byene. Det var de da nyopprettede diakonale institusjonene, som startet opp det arbeid som i dag til stor del hører til de kommunale helse- og sosialtjenester, sykehusplasser for alle, pleie, barneomsorg og hjelp til de hjemløse. F.eks har Kirkens Bymisjon og Frelsesarmeen sin opprinnelse i denne tid. Inntrykket den tidens kirke ga, var heller uvilje og bristende evne til å leve opp til Jesu utfordring til oss som menighet og enkeltindivider til å se vår neste og hjelpe den til enhver tid.

CHR. KROGH'S MALERI «KAMPEN FOR TILVEREISEN»

CARL BLOCHS MALERI «HELBREDELSE VED BETHESDA-DAMMEN»

Jesus – vårt forbilde

I Det nye testamentet er der mange fortellinger som viser Jesu omsorg for de mennesker han møtte, fortellinger som gjengir mange underer som helbredelser og menneskelig opprettelse.

For den enkelte kristne og for kirken er Jesus, utover å være vår frelser og bror, også vårt forbilde. Jesus sier i sitt ord at de fattige har dere alltid hos dere, derfor vet vi at vi også i dag trenger å se hvilke ansikt fattigdommen har hos oss og hva vi kan gjøre for å redusere den. Vi vet at f.eks barnefattigdom setter spor. Samtidig som våre økonomiske systemer gjør at de fleste ikke trenger å mangle mat, klær eller et sted å bo, kan vi mangle fellesskap eller sosial tilhørighet, pga at vi ikke har økonomi til å delta. ■

Diakonien bygger på de fire bærebjelkene: nestekjærlighet, inkludering, fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferd.

Den diakonale tjenesten i Sørums kommun

Sørums kommune er i dag preget av å være i vekst. Befolkningen har stor aldersspredning og kommunen er sammensatt av bondesamfunn, bygdesamfunn og mange innflyttere uten direkte tilknytning til kommunen. Hvilke diakonale utfordringer har så vi i våre tre menigheter Blaker, Frogner og Sørums sokn i dag? Hva er våre behov og hvem er vår neste? Som kirke ønsker vi å være tydeligere og mer tilstede også i de små men viktige sidene ved det å være menneske.

I teksten som følger ønsker vi å beskrive noe av det som er grunntanken i vårt diakonale arbeid for årene som kommer. Til deg som ønsker å snakke med noen, er du velkommen til å ta kontakt med prest eller diakon på vårt kontor. Vi har taushetsplikt.

Sorg og andre tap

Ved sorg eller andre tap i våre liv, trenger vi både trøst og omsorg.

Sorg ved dødsfall

Der er noen dødsfall som er vanskeligere å bære enn andre. Noen ganger er den enkeltes nettverk nok, andre ganger trenger vi andre innspill, i fellesskap, eller en og en. Som menighet ønsker vi å snakke sant om livet. For deg som har sorg etter dødsfall er der tilbud om sørgegrupper og samtalegrupper i vårt nærområde. Vi samarbeider med andre menigheter i nabokommunene og med Sorgstøttesenter på Universitetssykehuset A-hus.

Der er andre typer sorg enn dødsfall vi også trenger hjelp til å takle. Det kan være tap av helse, arbeid eller samlivsbrudd.

Samlivsbrudd

Det er ikke alltid så enkelt å leve sammen. Noen ganger blir valget å skille lag. På tross av at noe er «vanlig», er ikke tapene og sorgen etter et samlivsbrudd enkelt å bære alene. Gjennom vårt barn- og ungdomsarbeid kommer vi i kontakt med og prøver vi å være til stede for, de barn/unge som trenger å snakke om sine erfaringer av samlivsbrudd. Der som du som voksen ønsker å snakke med oss om dette, er vi her for deg også. Vi viser også til Kirkens Familievernkontor i Lillestrøm.

Sykdom og uførhet

Når sykdom og uførhet rammer oss, kan vi oppleve å bli satt til side. Det kan gjøre ondt, og er vi hjemme når andre er på jobb kan livet bli ensomt. Vi kan trenge et sted å gå til, få en ny tilhørighet, et nytt møtested. I dag har vi flere gode tilbud på

dagtid. For de litt eldre, arrangerer f.eks. menighetspleien hyggetreffer, holder andaktsstunder på våre sykehjem og institusjoner. For de i litt spredt alder driver kommunen kreativt verksted. Etter hvert ønsker vi å kunne tilby et møtested for dere som er hjemme når andre er på jobb.

Erfaring av vold og/eller seksuelle overgrep

Dessverre skjer det at barn og unge utsettes for vold eller seksuelle overgrep. Både gjennom kursing og vårt arbeid med barn- og unge, har vi lært mer om hvordan vi kan støtte dem som har erfaring av vold og/eller overgrep. Vi lærer også stadig mer om hvordan vi kan arbeide for å hindre ledere med pedofil tilbøyelighet å bli ledere i våre virksomheter. Til dem som sliter med erfaringer av vold og/eller overgrep, eller selv er overgriper, ønsker vi å være tilstede dersom behovet for å snakke med noen er der. Vi samarbeider med Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep.

Å være barn og ung i kommunen

For våre barn og unge har vi flere tilbud, men særlig tre har inkluderende fellesskap med Jesus i sentrum, som sin bærebjelke. Klubben for 5.-7.klassinger, «Etter skoletid» er et eksempel på trosopplæring som tar barnas behov for omsorg og voksenkontakt på alvor. I en periode av livet kan tomme hus etter skoletid kan være litt ensomme å gå hjem til mange dager i uken. I «Etter skoletid» får de mulighet til å snakke om litt dypere ting dersom de ønsker det, de får noe å spise, de leker og får leksehjelp. «Etter Skoletid» er åpent en ettermiddag annenhver uke på Blaker, Frogner og Sørumsand.

For ungdommer fra 9. klasse er ungdomsklubben SCMUCK på Sørumsand misjonshus åpen hver fredagskveld. På Frogner misjonssenter holder Frogner kristelige ungdomsförening (FUF) til, annenhver fredagskveld. Felles for SCMUCK og FUF er at det er et sted å være, med aktiviteter og noe mat. Mer informasjon finnes på vår hjemmeside www.sorumkirke.no og i menighetsbladet.

Å være innvandrere

Når man er innvandrere er det er noen ganger befriende å få snakke sitt eget språk, ha fellesskap med landsmenn eller møte andre innvandrere. På Interkulturell bibelcafe, andre fredagskveld hver måned på Sørumsand Misjonshus, er det mulig å lese Bibelen

Diakoni er ikke en reform. Denne dimensjonen ved det å være kirke, gjennomsyrrer samtlige deler av kirkens virksomhet.

Diakoniutvalget: f.v. Kåre Sveistrup, Elisabeth Brænden, Kristin Clausen, Randi Ulvestad, Anne Berge, Sigrunn Larsen, diakon Marie Grimstad, Kåre Arvid Ulvund. Arvid Tangerud og Hilde Slettholen Østby var ikke tilstede. Anne Berge og Kåre Arvid Ulvund er fra det gamle diakoniutvalget (forrige valgperiode).

på sitt morsmål og ha fellesskap med egen og andres kulturer. Ta kontakt med Harald og Gudrun Ringstad, tlf: 478 90 052.

Om dop og rusforebyggende arbeid

Vi virker aktivt for å forhindre at rus eller dop blir

misbrukt av våre barn og unge i våre virksomheter. Vi arbeider forebyggende mot rus og dop blant barn og unge gjennom holdningskapende og verdibasert arbeid. Vi har et gjensidig utbytte med andre aktører i Sørum kommune gjennom nettverk og dialog innefor fagfelt vi har felles, f eks det forebyggende arbeidet mot dop og rus.

Vi ønsker tilbakemeldinger dersom du ønsker å formidle dine synspunkter, gi ris eller ros, og komme med forslag. Vi ønsker også å informere om at der er opprettet en giverkonto for diakoni for våre menigheter: 1201.33.81141.

Du er velkommen til å ta kontakt med oss på Sørum kirkekontor:

Sokneprest i Blaker, Øyvind Remmen, tel: 63 86 79 56

Sokneprest i Frogner, Karin Krissly, tel: 63 86 79 59

Sokneprest i Sørum, John Olav Stokstad Larsen, tel: 63 86 79 58

Ungdomsprest, Andreas Johansson, tel: 63 86 79 57

Diakon, Marie Grimstad, tel: 63 86 79 61

Du kan lese mer på vår hjemmeside www.sorumkirke.no.

Andre:

Kirkens ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep:

tlf. 23 22 79.30 www.kirkens-ressurssenter.no/

Kirkens Familievernkontor, Lillestrøm tlf.: 46 61 68 30 www.kirkensfamilievern.no/ ■

Tanker fra diakoniutvalget

AV HÅVARD HAUG

– Hva er diakoni for deg?

Randi Ulvestad (RU): – Diakoni for meg er kirkens omsorgstjeneste for den enkelte i menigheten.

Kåre Sveistrup (KS): – Å være noe for noen som trenger en venn, eller hjelper.

Elisabeth Brænden (EB): – Ordet er litt nytt for meg, men jeg tenker det har noe med å se andre, finne ut hva som betyr noe for dem og gjøre noe med det, ikke leve bare for seg selv, men ha fellesskap med hverandre.

Kristin Clausen (KC): – Godhetens og omsorgens tjeneste. Der jeg vokste opp i Molde var diakonien en synlig, aktet og æret tjeneste utført av diakonissesøstrene som bar hvite drakter. Diakonien er tjenesten i kirken som skal vise budskapet i handling og som har det som mandat eller oppgave.

Sigrunn Larsen (SL): – Jeg ser på diakoni som kirkens omsorgstjeneste. Dette kommer til syne gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. Hjelp til de som har det vanskelig og sorgarbeid.

– Hvilke utfordringer eller arbeidsområder innen diakonien ser du i Sørum?

RU: – Utfordringene er mange og kan synes uoverkommelige, men det er viktig å tenke at NOE kan vi gjøre. Frogner har mange nylig innflyttede familier. Mange av disse er småbarnsfamilier. Mitt ønske er at kirken kan bidra til at disse kan kjenne seg velkomne i lokal-

samfunnet og i møte med kirken. Sorgarbeid for etterlatte.

KS: – Blant barn, ungdom og eldre.

EB: – Sorgarbeid, særlig med tanke på at også barn og ungdom sørger.

KC: – Hvordan vi kan bli synlige som kirke og hvordan vi kan finne muligheter for å handle.

SL: – Å nå de som trenger det og har det vanskelig.

– Hvilke tanker har du om hvordan vi kan møte disse utfordringene?

RU: – Aktiviteter knyttet til oppfølging av dåpsbarna med familie. Det er viktig at de føler seg sett og inkludert i menigheten. Informasjon til etterlatte om mulighet for deltakelse i sorggrupper.

KS: – I Etter skoletid, konfirmantarbeid, ledertrening, i Schmuck og ungdomsforeningen på Frogner. Menighetspleien og Sorgarbeid ved å få i gang igjen sorggrupper, og henvise til fellesopplegg som finnes.

EB: – Ha fokus på at tilbud og samlinger i sorgarbeidet også er for ungdom og informere om dette. Flere og oftere tilbud til ungdom etter skoletid.

KC: – Området er ennå litt nytt og vi kan med fordel bli enda bedre kjent med det. Allerede vedtatte program og planer er et godt utgangspunkt. Jeg tenker at denne tjenesten også har tilknytning til det personlige planet.

SL: – Gjennom å samarbeide med andre grupper og følge den lokale plan for diakoni i Sørum. ■